

ՀԱՅՐԵՆԻՔ

Լ Ր Ա Գ Ի Ր

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ

Ազգային ժողովը երէկ բացուեցաւ ընդ նախագահութեամբ Գեր. Իզմիր- լեան սրբազանի և բացման ճառիւ Ն. Սրբազնութեան որոյ օրինակը իստորեւ կը տեսնուի:

Մայրաքաղաքիս և Կարնոյ մէջ կա- թարուած Երեսփոխանական ընտրու- թիւնք վաւերացուելով, Երեսփոխան հռչակուեցան հետեւեալ եկեղեցական և աշխարհական անձինք:

Եկեղեցական դասէն

Տ. Վահան վարդապետ	Տ. Մինասեան
Տ. Յակոբ	Փափաղեան
Տ. Իգնատիոս	Շիշմեան
Տ. Սահակ քահանայ	Տ. Սարգսեան
Տ. Խորէն	Փէհրիվանեան
Տ. Յովհաննէս	Մկրտչեան

Աշխարհական դասէն

Բերայն

Գրիգոր Էֆէնտի Օտեան	
Սէրվիլէն	
Աբիկ	Ունճեան
Ռաֆայէլէն	Տօքթօռ
Միքայէլ	Մոմճեան
Գրիգոր	Սէրմիլէճեան
Կարապետ	Գաղաղեան

Գաւառացիներ

Գասպար Էֆ. Չերազ

Միլլի-ճէ

Տիգրան Էֆ. Երուսաղեմեան	
Երուսաղեմ	Նորատուրկեան
Աւետիս	Բօլօլեան
Նշան	Օտեան
Մկրտիչ	Գաղանճեան

Գաւառացիներ Բաղնիկ

Երուսաղեմ Էֆ. Մէրեմեմուրի	
Աւետիս	Կիրաւեան

Խաչիկ-ճէ

Միհրան Էֆ. Արծրունի	
Սարգիս	Գալուգճեան
Աթանազիոս	Արապեան

Գաւառացիներ

Սեպուհ Էֆ. Թիւրապեան

Խաչիկ-ճէ Ս. Խաչիկ-ճէ

Աղէքսան. Էֆ. Մէրեմեմուրի	
Շիշմանեան	Տօքթօր

Կարնոյ

Սիմոն պէյ Մալսուտեան:

Իսկ Հիւսար և Պօյաճի գիւղ միացեալ թաղից ընտրական տեղեկագիրը նախա- քըննութեան յղեցաւ:

Յետոյ Մայր գիւղանի կաղմութեան ձեռնարկուելով, գաղտնի քուէով հե- տեալ անձինք ընտրուեցան.

Գրիգոր Էֆ. Օտեան	Ա. Արմաշե- Տիգրան
	Երուսաղեմեան Բ.
Երուսաղեմ	Մերեմեմուրի Գ.
Մկրտիչ Բ.	Մէլիքեան Բ.
Գասպար	Չերազ Բ.
Գարեգին	Մէլիքեան Գ.

Ատեանք փակեցաւ յաջորդ նիստը ըստ ներքին կանոնադրութեան 8 օրէն լինելու պայմանաւ:

Ահաւաստի Գեր. Նախագահին խառն- բացման ճառին օրինակը.

Տեա՛րք Երեսփոխանք

Ամենապատիւ Ս. Պատրիարք Հայրն անձնական տկարութեան պատճառաւ չկրնալով այսօր անձամբ բռնալ ժո- ղովս, յանուն Նորին Բ. Սրբազնու- թեան կուգամ փոխանորդաբար բա- նալ Ազգային ժողովս և նախ կը փու- թամ իմ պարտաւորութիւնս կատարել, շնորհակալ ըլլալով այն բարձր համակ- րութեան և վստահութեան, զոր Ազգա- յին ժողովս յայտնեց առ իս, կոչելով զիս յայս պաշտօն իւր միաձայն հաւա- նութեամբ, որում հպատակեցայ և չը նայելով իմ անձնական տկարութեանս յանձն առի կատարել փոխանորդական պաշտօնն՝ ըստ որոշման առժամանակ- եայ կերպիւ և ընդ հովանաւորութեամբ Նորին Ամենապատիւ Սրբազնութեան, որոյ հզօր անկողնութիւնը և վարչութեան կրկին ժողովոց գործակցութիւնը վա- յելելով կրցայ այս ծանր պաշտօնը վա- րել. և նոյնպէս կարելի պիտի ըլլայ ինձ վարել քանի օր որ հարկ լինի մինչև ի բարձունս պատճառաց հրաժարականի Նորին Բ. Սրբազնութեան:

Արդ՝ ըստ ներքին կանոնադրութեան և ըստ որոշման պատկառելի ժողովոյդ, որ ի վերջին նիստ անցեալ ամի, Ազգային վարչութիւնը պատիւ ունի ժողովոյդ քննութեան և որոշման ներկայել հե- տեալ խնդիրները:

1. Մայրաքաղաքիս նոր ընտրութեանց տեղեկագիրը, որոց մեծ մասն պատ- րաստ է այսօր, և ուրիշ մաս մ'ալ պատ- րաստուելու վրայ: Այս մասին կարելի եղած փութակցութիւնն ի գործ դըր- ուեցաւ: Շնորհակալ եմք թէ՛ ընտրող թաղերէն որ իրենց գործակցութիւնը նուիրելով մեզ՝ արժանեալի երեսփո- խաններ մեզ ցուցին, և թէ՛ ընտրեալ- ներէն, որ հաճեցան ազգասիրաբար յայտնել իրենց յանձնառութիւնը: Իսկ գաւառներէն միայն մէկ տեղէ ընտրու- թեան տեղեկագիր հասաւ, այն է Կարի- նէն: Յայտնի է որ պայմանեալ միջոցը շատ կորճ էր, և կը յուսամք այս մասին ձեր ներողամտութեան հանդիպիլ:

2. Վարչութեան համարաւորութեան «դրոշմ» տարբեր, ըստ նոր որոշման ժողո- վոյդ, թէ՛ և պարտական էլինք զայն ժո- ղովոյդ երկրորդ նիստին տպեալ ներկա- յել, սակայն տարակոյս չունիմք որ այդ մասին ներող պիտի լինիք թէ՛ ժամա- նակին սղութեանն և թէ՛ գործոյն նո- րութեանը համար: Ժողովդ կրնայ ա- պահով լինել թէ գալ տարի կարելի պի- տի ըլլայ որոշեալ ժամանակին տպեալ յանձնել սոյն համարաւորութեան տետ- րը, երբ թուրք և գաղղիներէն լեզուօք կարեն թղթակցութեանց թարգմա- նութիւններն ի սկզբանէ պատրաստ ըլ- լան: մինչդեռ այս տարի թարգմանու- թեան համար բաւական ժամանակ պէտք եղաւ:

Այսու ամենայնիւ կը յիշեցնեմք թէ ժողովն համարաւորութեան ուրիշ միջոց մ'ալ ընտրած է, այն է իւրաքանչիւր երեսփոխան կրնայ անցելոյն վարչական գործողութեանց տուժաններն քննել, և հարկ դատած խնդրոյն համար հար- ցում և հարցապնդում ներկայել ժողո- վիս մէջ: Հետեւաբար վարչութիւնը պատրաստ է լսել երեսփոխանաց այս մասին առաջարկութիւնները, և արեւ- նել դիւանապետին որ ներկայէ անոնց ինչ խնդրոյ վրայ որ տեղեկութիւն առ- նուլ ուղուի, բնականաբար ի բաց առ- եալ այն խնդիրները, զորս վարչութիւ- նն առ այժմ արժան չէ դատած ներկայել:

3. Տարեկան Պիւտճէն, որոյ ծախուց մասը արդէն ժողովոյդ որոշման են-

Թարկեալ է . սակայն ժողովոյդ վերջին յանձնարարութեան համաձայն վարչութիւնը արծաթ մէճիտի վերածեց ծախքերն , ինչպէս նաեւ հասոյթներն , զոր պատրաստ պիտի գտնէք ձեր Բ. կամ Գ. նիստին :

Կ. Ուղղակի տրոց կանոնադրին ծրագիրը , զոր առ վարչութիւնն վերադարձուցած էիք , հասուն քննութեամբ մը բարեփոխեալ պատրաստուեցաւ , և պիտի ներկայանայ ժողովոյդ քննութեանն ու որոշմանը :

Ծ. Անուղղակի տրոց կանոնադրին ծրագիրը , որ պիտի ներկայանայ ժողովոյդ քննութեանն ու վաւերացմանը :

Ասոնք են առ այժմ վարչութեանէն ժողովոյդ աշխատանքն ենթարկելի պատրաստ խնդիրներն , և անշուշտ միայն առնոց վրայ չը պիտի ըլլայ ժողովոյդ զբաղումը :

Գիտեմ որ ամեն Երեսփոխան անհամբեր պիտի ուզէ տեղեկանալ թէ ի՞նչ են Հայաստանի բարեկարգութեան և անդորրութեան համար կայսերական կառավարութեան ձեռք առած նոր միջոցները , և ի՞նչ եղան ձեր կարգած բարենորոգմանց Բանձնախմբին աշխատութիւնները , իբրեւ անդամ և ասենապետ սոյն Բանձնախմբին կը փութամ յայտարարել թէ Բանձնախումբը խորհրդակցութեամբ Ամենապատիւ Ս. Պատրիարք Հօր կտրելի եղած աշխատութիւնները կընէ . բայց այս մասին մանրամասնութեանց մտնելու դեռ առեւն կայ . հարկ է քիչ մը ևս սպասել որ տեսնենք Հայաստանի համար կարգեալ կայսերական քովսէրներուն գործերը . թէպէտ և ձեռք առնուած տնտեսական միջոցներէն կտրելի է գուշակել թէ՛ հիմնական արդիւնք մը չպիտի վայելէ Հայաստան այս նոր ձեռնարկութեանէն ալ :

Ամենքդ կարդացիք Անգղիոյ արտաքին գործոց վսեմ պաշտօնէին՝ Լորտ Սալիզբըրիի այն յայտարարութիւնը թէ՛ «մինչև որ Թուրքիոյ ելեմտական վիճակը չբարւոքի Ասիոյ հիմնական բարենորոգմանց պէտք չէ սպասել» : Միև կողմէն ամենքդ կը յիշէք անշուշտ Պէրլինի դաշնագրին 61րդ յօդուածին պարունակած «նյապաւ բառը , որ Հայաստանի ապահովութեան և բարեկարգութեան ստիպողութիւնը կը յայտնէ : Դարձեալ կը յիշէք անշուշտ ի վեհաժողովին Պէրլինի նոյն իսկ Լորտ Սալիզբըրիի արտասանած հետեւեալ խօսքը՝ որ ի 14րդ փութօքօլի արձանագրեալ է , թէ՛ «պէտք է պաշտպանել Հայոց շահերը և թէ իւր առաջարկութեան նպատակն է անմիջական բարւոքմանց և թէ՛ ապագայ յառաջդիմութեան յոյսեր տալնուցա » , մինչդեռ այժմ նոյն ինքն ազնիւ Լորտը կարտասանէ Հայոց այդ յոյսերն յետաձգող պաշտօնական յայտարարութիւնը :

Համբերեմք , Տեա՛րք Երեսփոխանք , քիչ մ'ալ և իրաց վախճանին սպասենք : Այս համբերութեան խրատը կուտանք մեր բոլոր գաւառական վարչութեանց ,

որք նորանոր հաստատութեանց տեղեկագիրներով հետզհետէ կողողեն Պատրիարքարան և Պէրլինի դաշնագրին 61րդ յօդուածին գործադրութեան ժամանակ կը հարցնեն :

Գիտեմ պիտի ըսէք թէ համբերութիւնն ալ չափ ևս համար ունի : Սակայն մեր յոյսը կտրած չենք մեր վեհափառ Սուրբանէն , որ'երկրին բարենորոգման կը փափաքի , և մարդկային հնարաւոր միջոցներով կը դիմէ : Մեր յոյսը կտրած չենք Պէրլինի դաշնագրին ստորագրող կառավարութիւններէն , որք միաբան են Պէրլինի դաշնագրին «նյապաւ» գործադրութեան նկատմամբ , և կտրելի չէ որ միայն 61րդ յօդուածին համար բացառութիւն ընդունին , մեր յոյսը կտրած չենք յունիս կի Անլիւթըքական դաշնագրին հետեւանքներէն , թէ և Անգղիա այժմ աւելի Եւրոպական Թուրքիայով քան Ասիականով զբաղեալ երևի :

Այս յուսով պէտք է սպասեմք , բայց ոչ անգործութեամբ , այլ փութալն աշխատութեամբ ի բարւոքումն վիճակի Հայաստան Նահանգի Օսմանեան Պետութեան : Պէտք է պատրաստ գտնուիմք ներկայ տարւոյս ամեն պատահականութեանց : Ընդհանուր Ազգն արդէն յեռանդն և յաշխոյժ յաւելեալ , իր ներկային և ապագային համար կաշխատի . զօրաւոր ընկերութիւններ անդուլ կը տքնին Հայաստանի վարժարանաց յառաջդիմութեան համար . հեռաբնակ Հայք իսկ ձեռն և օգնութիւն կը կարկառեն այս ջանից և աշխատանաց : Մասնաւոր խնդիրք և անձնականութիւնք գրեթէ լռած են ամեն տեղ և պէտք է որ լռեն : Առաջնորդական քանի մը վիճակաց յուզմունքն դադարած են և մի քանի վիճակաց յուզմունքն ալ հետզհետէ դադարելու վրայ է : Դարձեալ Սահմանադրական կազմութիւնը լրանալու , ետ մնացած առաջնորդական ընտրութիւնք կատարուելու , և անխնամ վիճակաց համար հովուութիւններ սահմանուելու վրայ են : Աւելորդ է ըսել որ , թէ՛ Հայաստանի բարենորոգմանց խնդրոյն և թէ՛ Ազգային դաստիարակութեան ընդհանուր պիտոյից նկատմամբ հարկ եղած միջոցներն ձեռք առնելու համար դրամի պէտք կայ , և կը յուսամք որ այս պէտքը լեցուի , երբ ժողովը հաճի ուղղակի և անուղղակի տրոց կանոնական ծրագիրներն ստիպողաբար քննութեան և որոշման ենթարկել և ի գործադրութիւն հրամայել վարչութեան :

Պէտք է շնորհակալութեամբ ծանուցանել թէ այժմեան ստիպողական պարագայից մէջ պատուարժան դաս վաճառականաց և սեղանաւորաց առ ձեռն հանգանակութեամբ օգնելու վրայ է :

Վերջապէս միութիւն և աշխատութիւն եղած են և պէտք է լինին մեր ամենուս նշանաբան , և կը յուսամք յԱստուած , որ Գրիստոսի խաչին համար մարտիրոսացած այս ազգը պիտի պահէ և իր նպատակին հասցնէ :

Հինգշաբթի օր Համբարձման տօնին առթիւ Ս. Փրկչի Ազգ. Հիւանդանոցի տարեդարձի հանդէսը կատարուեցաւ ամենավայելուչ շքեղութեամբ :

Ս. Պատրիարք Հայրը հանդիսաւոր Ս. Պատարագ մատոյց Ազգ. Հիւանդանոցի մատրան մէջ և ժողովուրդը հոգևորապէս մխիթարեց : Յետ եկեղեցւոյ աւարտման փառաւոր սեղան մը կազմեցաւ որուն կը նախագահէր Ս. Պատրիարքը իւր շուրջը բոլորելով եկեղեցականաց դասը , Ազգ. Երեսփոխանք , վաճառականաց դասը և ազգային լրագրողապետք , Բաղմականք 200ի չափ էին , որոց մէջ կը գտնուէր նաեւ վսեմ Օսեան Գ. Էֆէնտի :

Ս. Պատրիարք Հայրը նախ քան զամենսին գոհունակութիւն և շնորհակալութիւն յայտնեց Հիւանդանոցի Պատ. Հոգաբարձութեան որ անձանձիր ջանիւք և անխնայ աշխատութեամբ Ազգին 600ի մօտ որբերը , ծերերը , հիւանդները և յիմարները կը խնամարկէ և կը պատսպարէ : Բաղմականք Հոգաբարձութեան անդամոց կենացը բաժակ լըմեցին :

Ետոյ փափագեան Ստեփան Էֆէնտի Ս. Պատրիարք Հօր կենացը բաժակ առաջարկեց . բաղմականք ամենաջերմ եռանդեամբ ընդունեցին սոյն առաջարկութիւնը և միաբերան «Եցեցէ՛ Ներսէս Պատրիարք» աղաղակեցին : Ետ այնուրիկ Հայոց ազգին բարօրութեանը և բարգաւաճմանը համար բարեմաղթութիւնք եղան :

Ս. Պատրիարքը բարձրաստիճան այցելուաց և Հոգաբարձութեան հետ Ազգ. որբանոցը այցելելով , աղքատ մանկտին երգերով դիմաւորեց և Յակոբ Էֆ. Ոսկուն Որբանոցի Հայկաբան դասատուն իմաստալից ատենախօսութիւն մ'ըրաւ . Ս. Պատրիարքը վսեմ լեզուաւ մը գոհունակութիւն յայտնեց , որբերը մխիթարեց և քաջաբերական բանիւք մատաղ մանուկներն օրհնեց : Ետոյ Հիւանդանոցի բոլոր յարկերը պարտելով տեսնուած բարեկարգութեան և մաքրութեան վրայ յանշափս գոհ եղաւ : Ն. Սրբազնութիւնը Հիւանդանոցի պարտէզը յատկապէս պատրաստեալ և դաբնեայ կամարաւ զարդարեալ հովանաւ տեղ մը կէս ժամաւ չափ հանգիստ և դադար առնելէ վերջը , դարձեալ բարձրաստիճան այցելուներու հետ երեք բաց կառքով Բունաց Ազգ. Հիւանդանոցն այցելեց , ուր արժանավայել մեծ տրանսօք ընդունուելով , բոլոր յարկերը պարտեցաւ գոհունակութիւն յայտնեց և Հիւանդանոցի գումար մը նուիրեց :

Ստոյդ տղերքէն տեղեկացանք թէ նոյն օրը ընդամենը երեք հարիւր ոսկի հասոյթ գոյացեր է , որ ներկայ ժամանակիս համար նշանակութեան արժանի գումար մ'է և որ անշուշտ Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան անդուլ ջանից և ժողովրդային համակրանաց արդիւնքը լինելով , մեծ պատիւ կը բերէ խնամակալ Տնօրէնութեան :

Մարաշէն զարնուած հեռագիր մը
կը ծանուցանէ թէ կայսերական լիազօր
քննիչները Զէյթուն մտեր են ուր մէկ շա-
բաթի մէջ քննութիւնն աւարտելով Մա-
րաշ պիտի դառնան, հոն ալ շաբաթ մը
մնալով, վերստին Հալէպ պիտի վերա-
դառնան եղբր:

Դավրէժէն մայրաքաղաքիս ազգայ-
նոց մէկուն գրուած նամակէ մը հետեւ-
եալ բերկրաւիթ տեղեկութիւնները
կը քաղեմք հանդերձ մեր դիտողու-
թեամբ:

«Ուրախութեամբ կաւետեմ Ձեզ թէ
քաղաքիս ազգայիններէն 12 երիտասար-
դաց խմբակ մը երկու տարիէ ի վեր
ազգօգուտ խորհուրդ մը յղացած և
սակայն զայն իրագործելու համար խո-
չընդոտներու հանդիպած էր քաղաքիս
ազգայնոց ոմանց կողմանէ: Մոյն խմբ-
ակը քաղաքապետ Սահապ Տիվանի
դիմեց առաջադրեալ խորհրդոյն հրա-
ման խնդրելու համար: Քաղաքապետը
սիրով ընդունեց եղած առաջարկու-
թիւնը. սակայն ինչպէս ըսի, զանազան
արգելքներ մասնաւորաց կողմանէ
պատճառ եղան գործոյն ոչ կատարման:
Վերջապէս սոյն խմբակին աշխատու-
թեան և ջանից շնորհիւ ապրիլ 18ի իրի-
կունը վառաւոր ներկայացում մը ար-
ւեցաւ Արժ. Ազգասէր Տ. Մեսրոպ Հօր
տան մէջ որ խմբակին պարագլուխ և
միանգամայն հեղինակ էր սոյն ձեռնար-
կութեան: Խաղն էր Աշոտ Բ. Գանուն
սրտաշարժ ազգային ողբերգութիւնը,
որմէ վերջը կատակերգութիւն մ'ալ
ներկայացուցաւ որ թիֆլիզի մը ստորին
պանդուկը կը ներկայացնէր որոյ հիւրերը
անփող լինելով պանդուկը կը մանեն և
փորներին լաւ մը կշտացնելով դուրս
կեննեն առանց դանկ մը վճարելու:

«Թատրոնը ներկայացուէր Տ. Մես-
րոպ Հօր տան պարտիզին մէջ շինուած
վրանի տակ. ներկայ էին երեք մանէ-
թէն մինչև կէս մանէթ վճարողը, 120ի
չափ անձինք, որոց մէջ կը գտնուէին
Ռուսաց, Անգղիացաց, Ֆրանսաց հիւ-
պատասք իրենց ընտանիքներով, Ալի Պէհ-
մէթ Եֆէնտի, Գագանովսկի Սուլթանովը
և թաղապետ իսթիվինս իւրեանց կիներ-
ով. Նոյնպէս Պարսից կողմէն Գալաբէ-
կին և Ղուլի խան, Գալաբէկի եղբարք
և որդին և մի քանի ուրիշ վաճառա-
կաններ որոնք Ռուսաստանի հետ գործ-
ունին և իւրեանք Ռուսիոյ հպատակ են.
Իսկ մնացեալը բոլորը Հայ էին: Վրանը
զարդարուած էր բաւական ճրագներով
և ամէն մէկ արարուածին հանդիսա-
կանք կեցցէներով և ծափահարու-
թեամբ օդը կը թնդացնէին: Դերա-
սանք իրենց դերերը ճարտարութեամբ
կատարեցին. հանդիսականք յանդունս
շնորհակալ են անձնուէր դերասանական
խմբին և Տ. Մեսրոպ Հօր:

«Յոյս ունիմք որ ազգայնոց ընդհա-
նուր քաջաբերութեամբ և թէ հիւպա-
տասաց և թէ Պարսիկ պաշտօնակալաց
շնորհիւ սոյն թատրոնը կը յարատեւէ

և մեր ազգային եռանդին տրծարծե-
լուն և բորբոքելուն պատճառ կը լինի »
Մեր դիտողութիւնը յաջորդ թուով:

Ա Ձ Դ Ա.

1907 ՏՄԵՐԴԱՐՁԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ՍԱՀՄԱՆԱ-
ԴՐՈՒԹԵԱՆ

Ազգային Մահմանադրութեան 1907-
Տարեդարձի հանդէսը մայիս 27, կիրա-
կի օր Ազգ. Հիւանդանոցը կատարելու
համար Հոգաբարձութիւնս հարկ դա-
տեց մեծապատիւ Ազգայիններէ մաս-
նաժողով մը կազմելով պէտք եղած կար-
գադրութեանց այժմէն ձեռնարկել, ո-
րոնց անդամք են.

Մեծապատիւ Եֆէնտիք

Աբրահամ	Տամկաճեան
Աւետիս	Հարէնց
Գաբրիէլ	Էլի կիւղէլեան
Գէորգ	Ջարդարեան
Գրիգոր	Մէրտինեան
Եղիա	Շահպաղ
Ենովք	Փուլճեան
Երանոս	Կիւմիւշճեան
Կարապետ	Քաղազեան
Կարապետ	Յովսապիեան
Մարգար	Գուլազսըզեան
Միհրան	Մէթեան
Միհրան	Ջօպանեան
Մկրտիչ	Յրէնկեան
Մկրտիչ	Մէլիքեան
Յովսէփ	Զիւճեան
Յովակիմ	Ֆէնէճեան
Յովակիմ	Յովակիմեան
Նաշիտ	Ասատրեան
Պէհրան	Եղուպեան
Ռուբէն	Նիզամեան

Հոգաբարձութիւնս յիշեալ մասնաժո-
ղովոյ հետ համախորհուրդ հասկերոյթի
համար մէկ արժաթ մէճիտ արժողու-
թեամբ տոմսակներ պատրաստեց որք
կը գտնուին Մասնաժողովոյ Մեծ. ան-
դամոց քով և Հիւանդանոցի գրասեն-
եակը, հեւեապէս սոյն առաջին յայ-
տարարութեամբ հրաւէր կը կարդամք
Մեծարգոյ Ազգայնոց՝ որ բարեհաճին
իրենց ներկայութեամբ պատուել յիշեալ
ազգային հանդէսը, յորմէ գոյանալիք
հասոյթն Հիւանդանոցի հինգ հարկերէն
աւելի խզճալի պատասպարելոց օգնու-
թեան պիտի ծառայէ:

Եիշեալ հանդիսի նկատմամբ մանրա-
մասն տեղեկութիւններն երկրորդ յայ-
տարարութեամբ պիտի հրատարակուին:

Ի Դիմաց Հիւնդանոցի. Հոգաբ.

Ատենադպիր Փ. Ատենապետ

Տ. Կիւմիւշիւրաբեան Յ. Խոյան

8 Մայիս 1879

Գրասեն. Հիւան.

Ի Մեծ Դոր խան

միջնայարկ թիւ 49

Պէճեան և Լուսաւորչեան երկսեռ
վարժարանաց Հոգաբարձութեան կող-
մանէ զրկուած է մեզ հետեւեալը:

Ա Ձ Դ

1872 Յուլիս 1 թուականաւ Մայր Ե-
կեղեցւոյ Լուսաւորչեան օրիորդաց վար-
ժարանին ի նպաստ՝ վիճակահանութեան

ձեռնարկուած, և ինչ ինչ պատճառնե-
րով ցարդ յետաձգուած լինելով, կի-
մացնեմք արգոյ հասարակութեան թէ,
որու քովն որ նոյն ժամանակի վիճակա-
հանութեան տոմսակներէն կը գտնուի՝
կրնայ թուականէս մինչև քսան և մէկ
օր պայմանաժամաւ զայն արձանագրել
տալ Պէճեան և Լուսաւորչեան երկսեռ
վարժարանաց Տեսչութեան, որպէս զի
քիչ ատենէն տեղի ունենալիք նոր վի-
ճակահանութեան ժամանակ նոր տոմ-
սակի հետ կարենան փոխանակուիլ հի-
ներն:

Աւելորդ չեմք համարիր յաւելուլ տալ
թէ՝ սոյն պայմանաժամէն ետքը ներ-
կայացուած տոմսակներն չպիտի ընդուն-
ուին:

1879 Մայիս 10

(Կնէ)

Ի Մայր վարժ. Պէճեան

... Խմբագիր

Ազգիս բազմարդիւն Հայկազան դա-
տաւու հանգուցեալ արժանայիշատկ
Նազարեան Թորոս Պատուելոյ կարօտ
ընտանեաց և որք զաւակացը օրական
ապրուստ և բարեվիճակ ապագայ մը
հայթայթելու նպատակաւ, գիտու-
թեամբ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր հան-
գանակութիւն մ'ընել որոշուած է. և
որոյ համար յառուկ յանձնաժողով մ'ալ
կազմուած է այս մասին հարկ եղածն
գործադրելու պաշտօնով ի միթարու-
թիւն յիշեալ անտէրունչ ընտանեաց:

Եանձնաժողովն ամեն բարեսէր ազ-
գայնոց առ հասարակ դիւրամատչելի
ըլլալու համար մէկ քառորդ մէճիտնոց
տոմսակներ տպել տուած է. որոնցմէ մը-
տադիր է մի քանի երեւելի թաղերու ե-
կեղեցեաց, գեր Բարոզիչ Հարց և Թաղ.
Պատուարժան խորհրդոց յղել. մասնա-
ւորապէս Սամաթիոյ, Պալատու, Խառ-
գիւղի, Էյիպու և Օրթագիւղի թաղե-
րուն, յորս արժանայիշատակ հանգու-
ցեալն բաւական տարիներ պաշտօն վա-
րած է և բազմաթիւ աշակերտներ ալ
ունի:

Կըյուսամք որ Մեծ. Հասարակու-
թիւնն և ի մասնաւորի պաշտօնական
Ազգայինք իրենց աջակցութիւնն չի պի-
տի զլանան շնորհել յանձնաժողովոյս այս
երախտագիտական ձեռնարկութեանը,
որ ամէն Հայու ազգասիրական պարտա-
ւորութիւնն է և ազգային այս ամենա-
կարևոր պաշտօնավարութիւնն կիրա-
խուսէ միշտ ի յառաջադիմութիւն Հայ
կրթարանաց և ի բարգաւաճումն մեր
մայրենի լեզուին, որուն մասնաւորապէս
աշխատած է արժանայիշատակ հանգու-
ցեալն:

1879 Մայիս 7

Մեծաւոր թարար

Կ. Պօլիս Ի դիմաց Եանձնաժողովոյ

Բարձրագոյն Գործ. Պաշտ.

Գործիչ Ս. Յովհ. Աւետ. Եկեղեցւոյ

Կէտիկ-Փաշայի

Կիլիկեան ընկերութիւնը վաղը Ընդհ-
ժողով ունի ի Կեդրոնական վարժարանի
Դալաթիոյ ի ժամ երկու:

Adolf Steiner

Bureau d'Annonces Hambourg

ՎԻՃԱԿԱԶԱՆՈՒԹԻՒՆ

Համալուրի Գերմանական կառավարու-
թիւնը որ սոյն նոր դրամական մեծ վիճակա-
հանութիւնը վաւերացուցած է, ոչ միայն բաժ-
նետոմսերուն ցրելը, այլ և ամէն քաղաք-
մէջ վիճակահանութիւնը կը հակադէմ, բաց առ-
կէ պարգևի ճշդիւ վճարման համար Գանձուն
բոլոր արժեւորմաներով երաշխաւորած է. այն-
պէս որ իւրաքանչիւրին ամէն պարագայիւր ա-
մենամեծ ապահովութիւն տրուած է:

Արդէն Գերմանական կառավարութեան
Գանձուն արժեւորմաներով սոյն վիճակահանու-
թիւնը երաշխաւորելը բաւական մեծ ապա-
ցոյց մ'է թէ սոյն վիճակահանութիւնը ամէն
ապահովութիւն ունի: Ներկայ դրամական
մեծ վիճակահանութիւնը 86,000 բաժնետոմս
կը բաղկանայ որոյց 44,000 ը անպատճառ շա-
հող են:

Ուրեմն շահելու հաւանականութիւնը ամենա-
կարեւոր է, զի բոլոր բաժնետոմսերուն կէսէն
աւելին շահող են: Բոլոր պարգևները 7 կար-
գի բաժնուած են որոնք հետզհետէ կը յաջոր-
դեն իրարու: Ամենէն մեծ պարգևն է

533,000 Ֆրանկ

Նաև հետեւեալ պարգևներն ալ կը շահուին.

Ֆրանք	Ֆրանք
1 333,333	333,333
1 200,000	200,000
1 133,333	133,333
1 80,000	80,000
1 66,666	66,666
2 53,333	106,666
2 40,000	80,000
5 33,333	166,666
2 26,666	53,332
12 20,000	240,000
1 16,000	16,000
24 13,333	319,992
5 10,666	53,330
2 8,000	16,000
54 6,666	359,964
6 5,333	31,998
71 4,000	284,000
217 2,666	578,522
2 2,000	4,000
2 1,600	3,200
534 1,333	707,823
673 666	448,218
950 400	380,000

Ամբողջ գումարն է 44,000 պարգև:
Եւայլն, Եւայլն

Բոլոր պարգևները ոսկեդրամով պիտի վը-
ճարուին քաղաքէն անմիջապէս վերջը ընդ
հսկողութեամբ Գերմանական կառավարու-
թեան:

Այս սկզբնական արժեւորմանը ծախել
յանձն առած ըլլալով, որոշեալ գնով կուզար-
կենք զանոնք առանց ծախք մը պահանջելու:

Առաջին երեք բաժանման վիճակահանու-
թեան համար պաշտօնապէս գին որոշուած է
45 ֆրանք. սկզբնական ամբողջ բաժնի մը հա-
մար. իսկ 22,50 ֆրանք. սկզբնական կէս
բաժնի համար:

Ստակը պէտք է չորսուի Գաղղիական պան-
գայի դրամաթղթի վերածելով կամ Գաղղիոյ,
Անգլիոյ կամ Գերմանիոյ պանդաներու լիւսա-
նակագրով մը: Ստակը ընդունելուն ալէս յանձ-
նարարեալ տոմսերը որք կառավարութենէ վա-
ւերացեալ են, իւրաքանչիւր գնողին կը ղրկեմք
ուղղակի և նամակաւ:

Տոմսերուն հետ ամէն անգամ պաշտօնա-
կան ծրագիրն ալ պիտի ղրկեմք գաղղիերէնի
թարգմանեալ. նոյնպէս քաղաքէն վերջը ա-
մէն բաժնետէարք վիճակահանութեան կա-
տարման պաշտօնական ցանկն ալ պիտի ըն-
դունին որ քաղաքաւթիւնը և շահած պար-
գևը ճշգրտեմք մը կորոշէ: Ասկէ դատ շահող
թիւերը Արևելքի գլխաւոր լրագրաց մէջ ալ
պիտի հրատարակուին:

Շնորհակալ եմք Օմանցի Հասարակութե-
նէն որ մինչև այսօր վստահութեամբ պատուեց
զմեզ. և կը խոստանամք նաև այսուհետև մեզ
ըլլալիք յանձնարարութիւնները կէտ առ կէտ
և ճշգրիտ գործադրել: Ուստի կը խնդրեմք որ
յանձնարարութիւնները կարելի եղածին չափ
շուտով հասցնեն առ մեզ վիճակահանութեան
քաղաքէն առաջ, այսինքն նախ քան

ՅՈՒՆԻՍ 11

Isenthal et Cie. Bureau principal de Lo-
terie Hambourg (Allemagne)

Մեր Թղթակցութիւնը գաղղիական, անգ-
ղիական և իտալական լեզուաւ կը լինին. ուս-
տի կաղաչեմք որ այս լեզուաւ Թղթակցին մեզ
հետ: Մէկ նամակի համար 180 ժամու հե-
ռաւորութիւն կայ Արևելքի և Համալուրի մէջ:

Համալուրի իզանթալ և ընկ. անուն
գերմանական վիճակահանութեան կեդ-
րոնատեղին մեր լրագրին միջոցաւ հը-
րաւէր կը կարգայ հասարակութեան որ
սոյն մեծ վիճակահանութեան մասնակ-
ցի: Այս վիճակահանութիւնը որ Համ-
ալուրի Գերմանական կառավարու-
թեան կողմանէ երաշխաւորեալ է Գան-
ձուն բոլոր արժեւորմաներով, արդէն ծա-
նուցեալ է մեր երկրին, և այս մասին
հարկ եղած մանրամասն տեղեկութիւն-
ները հոս նշանակել աւելորդ կը համա-
րիմք: Եւ սակայն չեմք ուզեր անյիշա-
տակ թողուլ թէ սոյն վիճակահանու-
թեան գլխաւոր պարգևը նորէն աւել-
ցած է: Վերջին անգամ մեծ պարգևը
375,000 մարք կամ 500,000 ֆրանք էր.
մինչդեռ այժմ գլխաւոր պարգևը 400,000
մարք կամ 533,000 ֆրանք է: Բաց ասկէ
վիճակահանութիւնը 44,000 պարգև ալ
կը պարունակէ որոյ մանրամասնութիւ-
նը ընկերութեան վերոյիշեալ ծանուց-
ման մէջ կը տեսնուի: Իզանթալ և ընկ.
անուն վիճակահանութեան կեդրոնա-
տեղին է ի Համալուր, 100 տարիէ ի վեր
հաստատուած և մեր երկրին ալ բաւա-
կանին ծանօթացած որ շատ ան-
գամ մեծագումար պարգևներ վճարած
է յԱրևելք:

Ստակաթուղթ թաղի Ս. Հռիփսիմ
եանց վարժարանին համար լաւ ձեռա-
գործ գիտցող վարժուհի մը կուզուի,
ով որ կուզէ սոյն պաշտօնը վարել պէտք
է հինգ-շաբթի և կամ կիրակի օրն Գա-
րակէօմիլիկի եկեղեցւոյ թաղ. խորհրդ-
դարանը վարժարանաց Հոգաբարձու-
թեան հետ բանակցի:

ԽՕՍԲ ԶՀԱՅՐԵՆԵԱՅ

ՎԱՐՊԱՆ ՎԱՐԴԱՊԵՏ ՊԱՐՏԻՉԱԿՅԻ

Սոյն գրքոյի համառօտակի կը խօսի
Պոնտոսի բարձր Հայոց քաղաքաց և
գիւղորէից, բուն կէս կէս, Տուփիկ Հա-
յերու, Քիւրտերու, Զաղաներու,
Թիւրքերու, Եղիտիներու, Բօլաներու,

նոցա կենցաղին և սովորութից, Ալաշ-
կերտցւոց երկիցս գաղթականութեան
և խիկոր իմաստունի և այլն վրայօք:

Կը ծախուի Մարգարեան գրատունը
մասնաւորապէս, և ուրիշ տեղեր:

Գինն է քառորդ մէճիտ:

ՆՈՐ ԿԵԱՆՔ

ԳԻՆԱՅ

Է. ՏԵՔԵՐԵՂԱՆԻ

Կը ծախուի բոլոր գրաւաճառաց քով
ի գին 3 1/2 զրուշ մէճիտի:

ԹՈՐՈՍ ԱՂԱՐ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՄԱՐՈՐԴ

Գ. Վ. ՍԵՐՈՅՆԻՍԻ

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

Հեղինակը, որ ծանօթ է իր ալ և այլ
գրաւոր գեղեցիկ ու պիտանի երկերով,
այս անգամ ի լոյս ածեց իր անցեալ տար-
ւոյ ի Հայաստան ըրած ուղևորութեան
մէկ մասն, հարկ չ'կայ բնութիւն թէ ո՞ր-
քան հետաքրքրական է ամեն Հայուն
համար տեղեկանալ Հայրենեաց և հոն
բնակեալ Հայոց աղգային քաղաքական
և մտաւորական կենաց մասնաւորապէս
մեր օրերու մէջ:

Թէպէտ իբրև ուղևոր կը պատմէ իւր
տեսած դիտած իրեր, անձեր և տեղեր
բայց և իբրև Հայ հեղինակ և հայրե-
նասէր հոգի՝ զգացմամբ լի իմաստուն
դիտողութիւններ կընէ, հանդերձ ըս-
տորագրութեամբ տեղեաց և յատկա-
պէս վանօրէից ու պատմական վայրաց,
ծանօթութիւն կուտայ զանազան ցեղե-
րու և կենցաղավարութեանց վրայ և
այլն: Ուրիշ կողմանէ ալ մեծ առաւել-
ութիւն մը ունի, այն է ձեռագիր մա-
տենից յիշատակարանները և ցանկը և
ի վերջոյ՝ Հայոց նշանագրերէն մաս մը:
Գինն է կէս մէճիտ:

Կը վաճառուի Մերձան Վ. Յ. Մար-
գարեան գրաւաճառի խանութը, և
Ենի-ճամբի փողոցը Ս. Ղուկասեանի գը-
րատունը և ամէն Հայ գրաւաճառաց
քով:

ԶԷՐԱԶ-ՏԷՄԻՐՃԻՊԱՇԵԱՆ ԴԱՄԱՐԱՆ

Ինչպէս անունն արդէն կը յայտնէ,
այս մատենիկն երկու երիտասարդ հե-
ղինակներուն գրած դամբանականներուն
հաւաքածոյն է, որ կը գտնուի բոլոր Հայ
գրաւաճառաց քով:

Գինն 5 զրուշ ողջ թղթադրամ:

ՊԱՅՄԱՆՔ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

Հայրենիք շրեքշաբթի և շաբաթ օրերը կը
հրատարակուի:

Տարեկան բաժանորդագրին է Պոլսոյ հա-
մար ձրեք, իսկ գաւառաց համար երեք ու կէս
արծաթ մէճիտ կանխիկ:

Ստուգման տողը երկու զրուշ է:

Ի վարժարան ուղղեալ նամակ կամ գիր
ետ չ'յարուիր:

Կրագրոյս վերաբերեալ ու է գիր պէտք է
ուղղել առ Տէր-Խմբագիր Ս. Յ. ՄԵՆԵՔԵԱՆ
Բիզա բաշա խան թիւ 1:

ՏԷՐ-ԽՄԵՐԱԳԻՐ

Մ. Յ. ՄԵՆԵՔԵԱՆ

ՏՊԱՆՐ. Ս. Ղ. ՊԱՐՏԻՉԱԿԱՆԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿԵՐ
Բիզա փաշա խան թիւ 3